

Les darreres grans sonates

Sir Andrés Schiff, piano

DIMECRES, 23 DE NOVEMBRE DE 2016 – 20.30 h

Sala de Concerts

Sir Andrés Schiff, piano

W. A. Mozart (1756-1791)

Sonata per a piano núm. 18, en Re major, KV 576

15'

Allegro

Adagio

Allegretto

F. Schubert (1797-1828)

Sonata per a piano núm. 21, en Si bemoll major, D. 960

35'

Molto moderato

Andante sostenuto

Scherzo, Allegro vivace con delicatezza

Allegro ma non troppo

J. Haydn (1732-1809)

Sonata per a piano núm. 62, en Mi bemoll major, Hob. XVI:52

22'

Allegro

Adagio

Finale - Presto

L. van Beethoven (1770-1827)

Sonata per a piano núm. 32, en Do menor, op. 111

30'

Maestoso - Allegro con brio ed appassionato

Arietta: Adagio molto semplice cantabile

Tots sou part del Palau

Mecenes Protectors

Media Partners

Col·laboradors

Aena — Aenor — Armand Basi — Autoritat Portuària de Barcelona — Bagués-Masriera Joiers — Coca-Cola — Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports — Col·legi de Farmacèutics de Barcelona — Deloitte — Esteve — Fundació Castell de Peralada — Fundació Metalquímia — Hoteles Catalonia — IATI Seguros — La Fageda — Loteria de Catalunya — Plusfresc — Quadis — Roca Junyent, S.L.P. — Saba Infraestructures, S.A. — Serunion

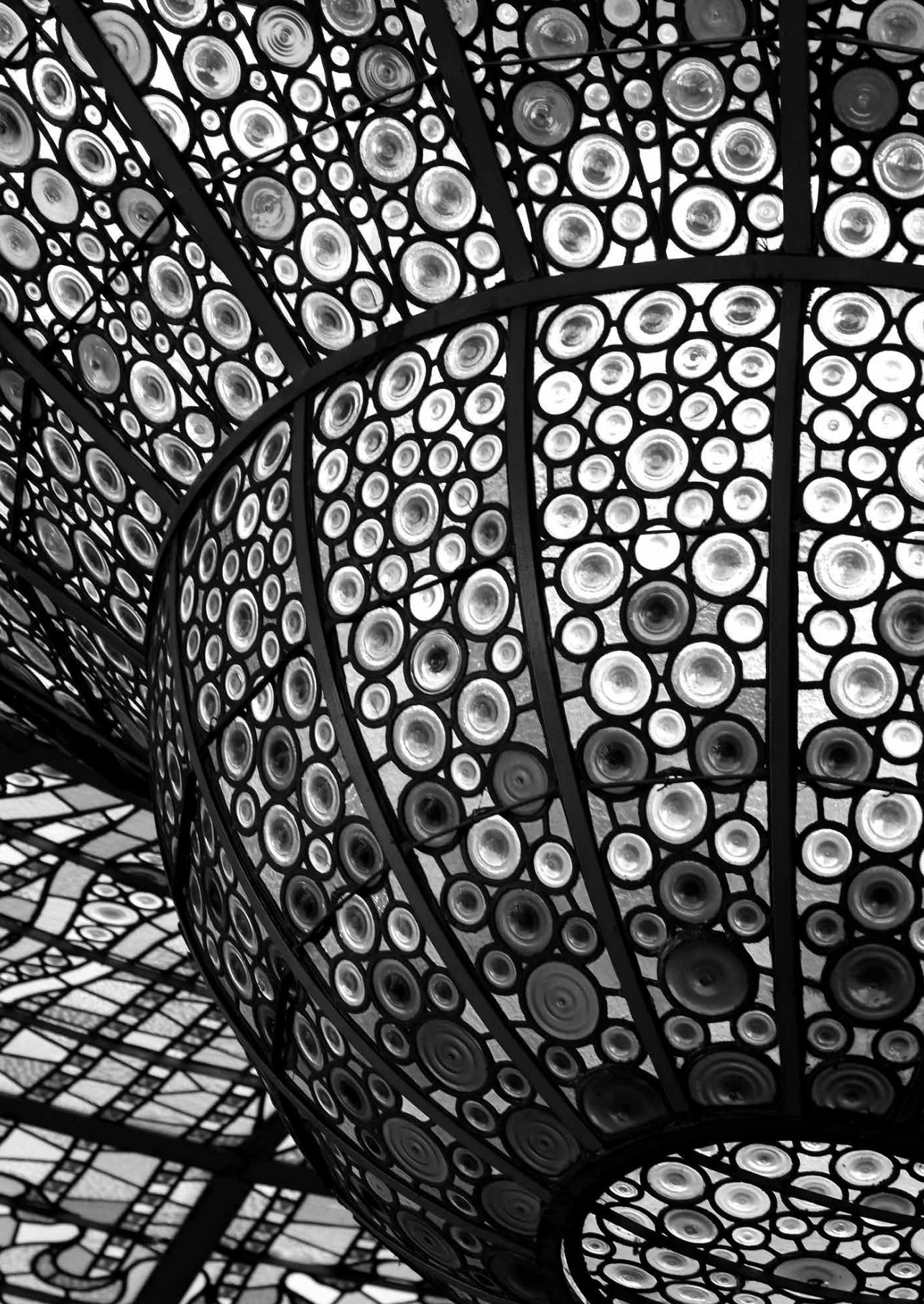
Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. — Clos Interiors, S.L. — Eurofirms ETT S.L.U. — Fundació Antoni Serra Santamans — Teatre Romea — Veolia Serveis Catalunya S.A.U.

Gràcies!

Mecenes d'Honor

Biografies

Sir András Schiff Piano

Nascut a Budapest el 1953, inicià les classes de piano als cinc anys amb Elisabeth Várdasz. Continua els estudis a l'Acadèmia Franz Liszt amb el professor Pál Kadosa, György Kurtág i Ferenc Rados, i a Londres amb George Malcolm.

Els recitals i cicles especials amb les obres més importants per a piano de J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Chopin, Schumann i Bartók formen una part significativa del seu repertori. Des del 2004 ha interpretat la integral de les 32 *Sonates per a piano* de Beethoven (enregistrades en directe a la Tonhalle de Zuric) en una vintena de ciutats. Per l'enregistrament de *Geistervariationen* (ECM) va rebre el Premi Internacional de Música Clàssica 2012 com a millor enregistrament d'instrument solista de l'any.

Ha treballat amb la majoria de les grans orquestres i directors, però actualment actua principalment com a director i solista. El 1999 va crear la seva pròpia orquestra de cambra, la Capella Andrea Barca, formada per solistes internacionals, músics de cambra i amics. A més a més del seu treball anual amb aquesta formació, també actua amb l'Orquestra de Cambra d'Europa.

Des de petit ha gaudit interpretant música de cambra, i del 1989 al 1998 va ser director artístic dels Musiktage Mondsee. El 1995 va fundar amb Heinz Holliger l'Ittinger Pfingstkonzerte a Kartause Ittingen (Suïssa). El 1998 va començar un cicle semblant anomenat Hommage to Palladio, al Teatro Olimpico de Venècia.

András Schiff ha estat guardonat amb nombrosos premis. El 2006 va ser nomenat membre honorari de la Casa Beethoven de Bonn com a reconeixement per les seves interpretacions de les obres de Beethoven. El 2008, amb la Medalla del Wigmore Hall com a agraïment pels seus trenta anys d'actuacions a la sala; el 2009 va esdevenir Special Supernumerary Fellow del Balliol College (Oxford); el 2011 va rebre el Premi Schumann de la ciutat de Zwickau, i el 2012 la Medalla d'Or de Mozart, oferta per la Fundació Internacional Mozarteum, l'Orde al Mèrit de les Ciències i les Arts i la Gran Creu del Mèrit amb Estrella de la República Federal Alemanya, alhora que va ser nomenat membre d'honor de la Konzerthaus de Viena. El desembre de 2013 va rebre la Medalla d'Or de la Royal Philharmonic Society i el juliol de 2014 la Universitat de Leeds li concedí el títol honorífic de música.

La primavera de 2011, per motius polítics, va decidir no actuar més al seu país. El juny del 2014 li fou atorgat el títol de Sir pels seus serveis a la música en la llista d'honor del Queen's Birthday.

Comentari

Què s’amaga darrere els compassos de la darrera *Sonata per a piano* de Schubert, obra pòstuma? Per què Mozart va deixar d’escriure peces per a piano sol dos anys abans de la seva mort? Com és que Beethoven tanca el seu catàleg de *Sonates* amb una obra amb dos únics moviments i trenca l’estructura habitual de la sonata per a piano? ¿Són aquestes peces el cant del cigne dels considerats membres de la Primera Escola de Viena? Moltes preguntes sorgeixen al voltant del programa del concert que András Schiff ens ofereix avui al Palau de la Música Catalana i que és la culminació del seu projecte de mostrar al públic les tres darreres sonates d’aquests quatre compositors, ja que en aquest concert ens presenta les últimes composicions de tots quatre artistes, escrites, això sí, en circumstàncies molt diferents. Si bé Joseph Haydn va ser “mestre” de Wolfgang Amadeus Mozart, sobretot pel que fa a l’exercici pianístic, el seu desenvolupament del gènere sonata va ser molt més exhaustiu que no pas el de Mozart. El geni de Salzburg, de fet, va escriure la seva *Sonata per a piano núm. 18* l’any 1789, mentre que la *Sonata per a piano núm. 62* de Joseph Haydn va ser escrita l’any 1794, quan Mozart ja feia tres anys que era mort i Haydn comptava l’aleshores respectable edat de 62 anys.

D’altra banda, Franz Schubert, admirador confès de l’obra de Beethoven, va escriure els darrers compassos de la seva *Sonata op. 960* l’any 1828 (no publicada fins als anys 1838-39, deu anys després de morir), mentre que Beethoven va escriure la seva *Sonata op. 111* entre els anys 1820 i 1822. Sir András Schiff ens ofereix escoltar les sonates en un ordre altern, començant per la *Sonata* de Mozart, seguint per la de Schubert, tot seguit la de Haydn, per finalitzar amb la de Beethoven, en un *tour de force* tant per a l’intèrpret com també per al públic, sense descans.

Ordre altern, no pas aleatori..., el fet de començar amb la *Sonata núm. 18, en Re major, KV 576* de W. A. Mozart podria ser entès com un escalfament. Sovint s’han qualificat les *Sonates* de Mozart com a peces per aprendre a tocar el piano, més que no pas com a peces de concert, però això no vol dir que siguin, gens ni mica, peces fàcils d’interpretar. Sí que són, però, model d’escriptura, d’equilibri, de clarividència. La gràcia està a fer-ne quelcom d’espontani, que encara és més difícil, i que sembli quelcom gràcil, sense ser superficial, dolç, sense ser romàntic. Culminació d’això és l’“Adagio” d’aquesta sonata, on es produeix el fenomen màgic que només es dona amb la música de Mozart: aquella intimitat a la qual ens aboca amb una senzillesa inigualable. Joseph Haydn va escriure sonates per a piano durant quaranta anys, del 1755 al 1795. La darrera *Sonata*, la núm. 62, forma part d’un grup de cinc darreres sonates i és un monument pianístic i la més interpretada avui dia, pel seu equilibri formal, el seu color i el relleu eminentment pianístic. Sembla voler mostrar la diferència entre els pianos anglesos i els vienesos, en una època en què l’instrument estava en plena evolució. Escoltar aquesta sonata entre les de Schubert i Beethoven és com

menjar-se un refrescant sorbet de llimona entre els dos plats forts d’un gran àpat.

Segons Alfred Brendel, gran pianista i erudit, les *Sonates* de Beethoven no ens fan perdre mai l’orientació, es justifiquen a cada instant, però en canvi les Sonates de Schubert “s’esdevenen”, des d’un punt de vista ontològic. I això, de fet, ens desarma, perquè no sabem per què “són”, ni on ens porten. Aquesta diferència la copsem tot just sentir els inicis de les darreres Sonates de Schubert i de Beethoven. També podem dir, però, que amb les darreres Sonates, Schubert s’aventura a un camí monumental en el qual té un paper importantíssim l’experiència prèvia del Beethoven heroic i astral. Curiosament, Schubert restaura l’estructura de les sonates en quatre moviments que Beethoven havia desestimat feia temps, i també reabsorbeix les qualitats específiques de l’obra lírica de caràcter, tot un brou d’experimentació romàntica.

En la darrera *Sonata* de Schubert percebem, com també passa en els seus cicles de *lieder*, com Schubert esdevé el protagonista d’allò que està narrant, de la seva desgràcia. En ell, evocat per la figura del pianista, que és l’intèrpret, en descobrim l’essència, desdoblada. Per això no ens resulta estrany sentir remembrances del *Viatge d’hivern* o ecos de la *Wanderer Fantasie*, que escriurà contemporàniament. Aquí Schubert ens mostra obertament la seva personalitat, les seves pors, la seva cara oculta. D’una banda, el seu caràcter innocent, la seva *joie de vivre*; de l’altra, la seva por a l’esdevenidor, la mort, que s’albira propera, en una estructura de rotació obsessiva, que sempre evoluciona però que sembla no poder tenir final. Hi ha qui diu, metafòricament, que el *Clave ben temperat* de Bach és l’Antic Testament, i les *Sonates* de Beethoven són el Nou Testament. I només les separen un segle! Són obres d’una llibertat total i, de fet, el mateix Stravinsky diria de Beethoven que “*esdevé per sempre el nostre contemporani*”, afirmació extrapolable també a Bach. No és estrany que Beethoven condensés la seva darrera sonata en dos únics moviments, aventurant-se al segon moviment, a mode de tema i variacions, amb ritmes sincopats que s’avancen a l’aparició del *ragtime* i ens demostren un cop més el caràcter visionari de la seva obra. L’opus 111 té un esperit testamentari, i malgrat constar només de dos moviments, l’obra és una síntesi de la sonata, perquè és l’acumulació dels contraris, perquè tot s’oposa en aquests dos moviments. Força dinàmica del primer, lentitud gairebé immòbil del segon. Comença en Do menor i acaba en Do major. El primer moviment sembla mirar enrere, a la seva joventut (apareix l’eco de la *Patètica*), el segon moviment, en canvi, mira endavant, al més enllà, amb vertigen. I malgrat això, fa la sensació d’una música que es queda, que roman, més enllà del temps.

Discografia

F. J. Haydn: *Sonata núm. 62, en Mi b major, Hob. XVI:52*

András Schiff, piano. Teldec.

Alfred Brendel, piano. Decca.

Rudolf Buchbinder, piano. Teldec.

Glenn Gould, piano. Sony.

Andreas Staier, fortepiano. Deutsche Harmonia Mundi.

L. van Beethoven: *Sonata núm. 32, en Do menor, op. 111*

András Schiff, piano. ECM.

Alfred Brendel, piano. Philips.

Daniel Barenboim, piano. Deutsche Grammophon.

Sviatoslav Richter, piano. Philips.

Claudio Arrau, piano. Philips.

Emil Giles, piano. Deutsche Grammophon.

Wilhelm Kempff, piano. Deutsche Grammophon.

Arthur Schnabel, piano. Documents.

Maurizio Pollini, piano. Deutsche Grammophon

Paul Lewis, piano. Harmonia Mundi.

W. A. Mozart: *Sonata núm. 18, en Re major, KV 576*

András Schiff, piano. Decca.

Maria João Pires, piano. Deutsche Grammophon.

Alfred Brendel, piano. Philips.

Daniel Barenboim, piano. Emi.

Mitsuko Uchida, piano. Philips.

Alicia de Larrocha, piano. RCA.

Friedrich Gulda, piano. Deutsche Grammophon.

Franz Schubert: *Sonata en Si b major, D. 960*

András Schiff, piano. Decca

Maurizio Pollini, piano. Deutsche Grammophon.

Alfred Brendel, piano. Philips.

Radu Lupu, piano. Decca.

Murray Perahia, piano. Sony

Paul Lewis, piano. Harmonia Mundi.

Maria João Pires, piano. Deutsche Grammophon.

Mitsuko Uchida, piano. Philips.

Christian Zacharias, piano. Emi.

Rudolf Serkin, piano. Sony.

Arthur Schnabel, piano. Emi.

Selecció a càrrec de **Javier Pérez Senz**, periodista i crític musical

Aquell any...

	1789	1794	1822	1828
Música	Wolfgang Amadeus Mozart acaba la seva última <i>Sonata per a piano</i> sol. També n'escrirà per a piano a quatre mans i dos pianos.	Joseph Haydn compon la seva última <i>Sonata per a piano</i> . En total n'haurà escrit una seixantena des de començament de la dècada de 1760.	Ludwig van Beethoven finalitza la composició del seu opus 111, la <i>Sonata núm. 32</i> i última del seu catàleg. La primera data del 1795.	Franz Schubert completa la seva última <i>Sonata per a piano</i> , la número 21, considerada la més important que va escriure. La compon poc abans de morir.
Història	Entra en vigor la Constitució dels Estats Units i George Washington és elegit primer president del país. Ocuparà el càrrec fins al 1797.	Amb l'execució de Robespierre i d'un bon nombre dels seguidors, que moren guillotïnats, s'acaba El Terror, un dels moments més convulsos de la Revolució Francesa.	El Congrés de Verona reuneix diverses potències europees (Santa Aliança), que decideixen donar suport a Ferran VII contra el govern liberal espanyol, i restaurar la monarquia absoluta a Espanya.	L'Imperi rus i l'Imperi otomà comencen una guerra que s'allargarà fins a l'any següent i que s'acabarà amb la victòria dels russos i la signatura del Tractat d'Adrianòpolis.
Art	L'artista japonès Kitagawa Utamaro il·lustra amb xilografies de colors el llibre <i>Els dons de la marea baixa</i> (conegut també amb el nom d' <i>El llibre de les petxines</i>).	L'artista italià Antonio Canova finalitza el grup escultòric <i>Venus i Adonis</i> , esculpit en marbre. Actualment es pot veure a la ciutat suïssa de Ginebra.	Eugène Delacroix pinta <i>La barca de Dante</i> inspirant-se en un dels episodis de la <i>Divina comèdia</i> . És la seva primera pintura important i el dona a conèixer.	Mor a Bordeus als 82 anys Francisco de Goya y Lucientes, pintor, dibuixant i gravador aragonès. Goya va ser un dels grans precursors de les avantguardes posteriors.
Cultura	El poeta, pintor i gravador anglès William Blake publica el llibre de 19 poemes <i>Songs of innocence</i> (Cançons d'innocència), que ell mateix il·lustra.	Neix a Dessau el poeta Wilhelm Müller, l'autor dels textos que van inspirar a Franz Schubert els cicles de cançons <i>La bella molinera</i> i <i>Viatge d'hivern</i> .	L'escriptor i compositor E. T. Amadeus Hoffmann mor a Berlín, als 46 anys. Hoffmann, que influirà en diversos autors posteriors, destaca per la seva literatura fantàstica.	Neix a Skien, Noruega, el dramaturg Henrik Ibsen, un dels grans renovadors del teatre europeu. És autor de <i>Peer Gynt</i> , <i>Casa de nines</i> o <i>Hedda Gabler</i> .
Ciència	El químic Antoine-Laurent Lavoisier publica a París el <i>Traité élémentaire de chimie</i> (Tractat elemental de química), considerat el primer gran llibre de química moderna.	El físic i químic anglès John Dalton és el primer a descriure les característiques principals del daltonisme, una alteració en la percepció dels colors que ell mateix patia.	L'egiptòleg Jean François Champollion fa públic, mitjançant una carta, que ha aconseguit desxifrar els jeroglífics egipcis, gràcies a l'estudi de la pedra de Rosetta.	El químic alemany Friedrich Wöhler aconsegueix sintetitzar per primer cop la urea, un compost orgànic que podem trobar en l'orina i la femta.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Troba'ns a:

www.palaumusica.cat
93 295 72 00

D.L. B-21672-2016

Propers concerts al Palau

Palau 100

DIJOUS, 15.12.16 – 20.30 h

Les Arts Florissants

Katherine Watson, soprano

Emmanuelle de Negri, soprano

Carlo Vistoli, contratenor

Samuel Boden, tenor

Konstantin Wolff, bariton

William Christie, director

G. F. Händel: *El Messies, HWV 56*

Preu: 20, 35, 50, 80 i 125 euros

Palau Bach

DILLUNS, 16.01.17 – 20.30 h

Zhu Xiao Mei, piano

J. S. Bach: *Variacions Goldberg, BWV 988*

Preu: 30 euros

Preu especial per a abonats de Palau 100 i socis de l'Orfeó Català

Palau 100

DIJOUS, 09.02.17 – 20.30 h

Balthasar Neumann Chor & Ensemble

Pablo Heras-Casado, director

C. Monteverdi: *Selva morale e spirituale*

Preus: 15, 25, 30, 50 i 80 euros

Palau Piano

DIUMENGE, 12.02.17 – 20.30 h

Grigory Sokolov, piano

Programa per determinar

Preus: 30, 40 i 60 euros

Preu especial per a abonats de Palau 100 i socis de l'Orfeó Català

Credits de les imatges: Sir Andras Schiff: Peter Fischli. William Christie: Denis Rouvre.